

Supersankariteemaa rakennettiin päiväkodissa kirjaimellisesti nyrkit savessa, mutta myös keskustellen lasten kanssa heidän sankarihahmojensa ominaisuuksista.

Eskarit etsivät SUPERVOIMIAAN

Supersankarit eivät ole vain viittaansa heiluttavia, ylimaallisia taitoja omaavia olentoja. Kirkkonummelaisessa esikoulussa teeman avulla opitaan tärkeitä elämisen taitoja.

EEVAKAISA MÄNTYRANTA | KUVAT JANI LAUKKANEN

Kirkkonummelaisessa *Jokirinteen päiväkodissa* lasten käytössä on oma ateljee, tila, jossa pienimmätkin saavat päästää luovat voimansa valloilleen. Tänä syksynä siellä on muotoiltu savesta supersankarihahmoja taidepedagogi **Vicky Maarasen** johdolla.

– Idea supersankariteemasta nousi lapsilta. Kun aloitin työt täällä, halusin ensin tutustua lapsiin ja seurata, mitä ideoita heiltä lähtee. Supersankariteema nousi jatkuvasti esiin leikeissä ja puheissa, ja ajattelin, että teemaa kannattaa kehittää.

Niinpä jokainen *Tiaiset*-eskariryhmäläisistä on muotoillut oman supersankarihahmonsavesta.

Maaränen raakapoltti hahmot keramiikkauunissa, minkä jälkeen lapset saivat maalata sankarinsa *engobe*-väreillä. Ne viimeisteltiin keramiikkauunissa lasituspoltolla, ja tuloksena syntyi kokonainen joukko mielikuvituksellisia ja värikkäitä sankarihahmoja.

Kukin lapsi mietti hahmoaan tarkkaan. Jokaisella hahmolla on oma nimi ja omat supervoimansa, joista keskusteltiin muotoilun ja maalaamisen ohessa.

Supersankarit näkyvät myös muussa päiväkodin toiminnassa. Esimerkiksi haastatteluaamuna *Tiaisilla* oli ollut supersankarijumppaa.

– Olemme hyödyntäneet teemaa esiopetuksessa niin matematiikassa kuin muissakin aineissa ja aktiviteeteissa. Se on sisällöltään niin rikas, että sen avulla voi havainnollistaa monia opittavia asioita ja tuoda niihin lisää vivahteita, toteaa varhaiskasvatuksen opettaja **Mari Tabell**.

Päähenkilöt, eli lapset itse, ovat hyvin innoissaan teemasta. Hämähäkkimiehen asuihin pukeutuneet eskarilaiset **Nuutti** ja **Miksu** esittelevät innolla omia supersankareitaan. Näkymättömysviittaansa pukeutunut **Neneh** seuraa keskustelua.

– Minun supersankarini nimi on *Night Boy*, toteaa Nuutti.

Taidepedagogi Vicky Maaranen avusti Nuuttia, jonka supersankarin nimi on Night Boy.

Miksu löysi itsestään monia supervoimia. Seinäkiipeilyn lisäksi ne voivat olla myös arkisempia, kuten taito olla hyvä kaveri.

Supersankarit elävät lasten mielikuvitusmaailmassa vuosikymmenestä toiseen kaikkialla maailmassa. Neneh muovaili oman hahmonsa näkymättömyysviitassa.

– Se osaa tehdä kaikenlaista, lentää ja tutkia kaikkia salaisia paikkoja.

Miksun supersankari on ehkä saanut vaikutteita haastattelutilanteesta, sillä hahmon nimi on **Jani** ja hänen supervoimansa on valokuvaaminen – ihan kuten jutun teossa mukana olevan valokuvaajankin! Supersankari-Jani tosin pystyy kuvaamaan myös näkymättömät pahikset...

Kaikki sankarit eivät ole supersankareita

Mikä sitten on oikea supersankari? Kun Nuutilta ja Miksulta kysyy, ovatko vaikkapa Ryhmä Haun jäsenet supersankareita, vastaus on pienen mietinnän jälkeen ei. Pojat eivät kuitenkaan suoralta kädeltä osaa perustella syytä siihen.

Mediatutkija **Laura Antola Turun yliopistosta** tekee väitöskirjaa supersankareista. Hän kertoo, etteivät kaikki sankarit suinkaan ole supersankareita. Esimerkiksi *Tarzan* ja *Zorro* ovat vahvoja sankarihahmoja, mutta sarjakuvatutkimuksen näkökulmasta niihin ei liitetä super-etuliitettä.

– Supersankariuteen tarvitaan kolme ominaisuutta: yli-inhimilliset kyvyt, koko yhteisöä auttava yleishyödyllinen päämäärä sekä salattu persoonalli-

suus. Monikaan *Clark Kentin* jokapäiväinen tuttava ei tiennyt, että tarvittaessa hänestä sukeutui koko kaupunkia auttava *Teräsmies*.

Antolan mukaan supersankarit olivat aluksi yksilotteisempia ja monin tavoin jopa lapsellisempia hahmoja nykyisiin verrattuna. 1980-luvulla tyyli muuttui: sankarit alkoivat saada synkempiä sävyjä, ja aiheetkin alkoivat olla aikuisempia.

Vakavien teemojen ja sankareiden rinnalle on tullut myös pehmeämpiä sarjakuvia ja elokuvia. Vakavat ja ”aikuismaiset” jutut elävät rinnakkain hassumpien ja ”lapsellisempien” juttujen kanssa.

– Esimerkiksi *Legon Batman*-elokuva on söpömpi ja hassuttelevampi kuin muut Batman-elokuvat, joissa sankari on hyvinkin synkkä ja vakava hahmo. Myös taistelujen luonne on muuttunut: Lego-elokuvassa luodit eivät tee hahmoista selvää jälkeä, vaan legoikkelit vain napsahtavat palikoiden liittymäkohdista poikki.

Supersankarielokuvien maailmankuvaa on usein arvosteltu. Niitä on pidetty mustavalkoisina: hahmot ovat joko yksiselitteisesti hyviä tai pahoja. Antolan mukaan asia ei ole näin yksinkertainen.

Lasten mielestä supersankarilla on aina hyvä tarkoitus.

Supervoima voi olla myös se, että osaa olla hyvä kaveri.

– Yksilotteisuus koskee yleensä sankareiden vastustajia eli tarinoiden pahiksia, mutta niihinkin on vuosikymmenten mittaan tullut moniolotteisuutta. Nykyajan tarinoissa pureudutaan usein myös pahuuden taustalle eli kerrotaan, miksi pahiksesta on tullut pahis. Myös sankareista on tullut inhimillisempiä ja haavoituvampia. Niille on annettu tilaa olla myös heikko.

Taidepedagogi Vicky Maarasan mukaan Jokirinteen lapset ovat selkeästi yhtä mieltä siitä, että supersankari itse ei ole koskaan paha.

– Kun lapset loivat keramiikka-hahmojaan, niiden ominaisuuksista puhuttiin pitkään ja syvällisestikin. Keskusteluista kävi ilmi, että lasten mielestä supersankarilla on aina hyvä tarkoitus, jota tarinan pahis vastustaa. Ja lapset halusivat aina olla hyvän puolella.

Lähtökohtana positiivinen pedagogiikka

Ensimmäinen supersankarihahmo luotiin Pohjois-Amerikassa 1930-luvulla. Elämme 2020-lukua, mutta idea elää edelleen maailman kaikissa kolkissa. Mihin ihmeeseen hahmojen lumo perustuu?

– Supersankarit ovat niin lähellä lapsen mieliku-

vitusmaailmaa, että ne ovat käyttökelpoisia hahmoja monenlaisiin leikkeihin ja oppimiseen, kuvaillee Tabell.

– Mikäli supersankari haluaa lentää, se lentää ja sil- lä siisti. Tällaisesta vapaudesta on paljon iloa lapselle, mutta siitä on myös kasvatuksellista etua, koska tarinoita voi hyödyntää moneen tarkoitukseen.

Jokirinteessä toiminta kumpuaa positiivisen pedagogiikan lähtökohdista. Supersankariteeman avulla lapset ovat esimerkiksi etsineet omia vahvuuksiaan ja opetelleet arvioimaan omaa toimintaansa ja käsitteitä itses-

tään, mikä vaikuttaa itsetunnon kehitykseen. – Mukavinta on ollut todeta, että lasten mielestä supervoima voi olla myös arkisempi asia, eikä tarkoitaa välttämättä näkymättömyyttä tai lentotaitoa. Supervoima voi olla myös sellainen, että osaa olla hyvä kaveri tai on hyvä jalkapallossa.

Entä millaisen supervoiman Jokirinteen lapset haluaisivat itselleen?

Miksu haluaisi itselleen metallivoiman. Sen avulla hän voisi rakentaa vaikkapa lentokoneen ja nousta lentoon. Nuutti toivoo pystyvänsä lentämään ihan ilman konettakin. ■